

Minimálbéremelés, adóreform, infláció, árfolyamnövekedés. Csak úgy kapkodjuk a fejünket a kormány sürgősségi rendeletei, és azok következményei után. **Mihály István Csaba** gazdasági elemzőt kérdeztük meg arról, hogy mi várható januártól, ha tényleg bevezetik a tervezett adóreformot, és mi történhet, ha mégsem.

A november elején elfogadott rendelet szerint januártól **a munkavállalóra terhelnék a társadalombiztosítási járulékok fizetését**

, amin eddig a munkaadóval közösen osztozott. Ugyanakkor 1900 lejre növelik a bruttó minimálbért. Hogy ez mit jelent? Röviden annyit, hogy **az állam több pénzhez jut, a dolgozók nem biztos.**

Így működött eddig

Jelenleg a munkavállalók bruttó fizetéséből 16,5 százalék társadalombiztosítási járulékot vonnak le, és a munkáltatónak is be kell fizetnie a bruttó bér 22,75 százalékának megfelelő tb-járulékot. Jövő évtől azonban a munkavállaló bruttó fizetését terhelik meg 35 százalékos tb-járulékkal.

Miért van szükség erre a galibára?

Az adótörvény átalakításáról már közel egy éve ötletel a kormány – mondja Mihály István Csaba. Az év második felében kezdett világossá válni, hogy azokra a fizetésemelésekre, amelyek február elsejétől mostanáig több hullámban megtörténtek, **nem lesz fedezet.**

Az elképzelés, miszerint fel kellene zárkóztatni a romániai fizetéseket az uniós átlaghoz, alapvetően jó – mondja a szakember – hiszen az szolgáltatások és termékek ára már közelíti az uniós átlagot. De itt mindenekelőtt meg kellett volna nézni, hogy mennyi pénz van az államkasszában.

Azért, hogy a közszférában biztosítani tudják a bérek kifizetését, az állami kincstárban lévő pénzeket átcsoportosították. **A beruházásokra elkülönített pénzek egy része átkerült a bérkiáramlásba** . Innen ered a bonyodalom – fogalmaz a szakértő. Gazdasági folyamatok egész sora indult el.

Mint ismert, először azt a tervezetet próbálták elfogadtatni, hogy az áfaköteles tevékenységet végző vállalkozások külön bankszámlára utalják az áfát. Ez a mikro- és kisvállalkozókat igen nehéz helyzetbe hozta volna. Végül elvetették az ötletet, pontosabban csak azokra a vállalatokra alkalmazzák, amelyek csődeljárás alatt állnak.

A több kevesebb?

A bérek után fizetendő járulékok átcsoportosítása szintén egy módszer arra, hogy az állam az egyik zsebéből a másikba tegye a pénzt. Egy átlagbért kereső személy esetében ez az intézkedés, annak ellenére, hogy a személyi jövedelemadó 6%-kal csökken, csupán 57 lej többletet jelent – mondja a szakértő.

Azok az alkalmazottak viszont, akik eddig magas bruttó bérrel rendelkeztek, jelentős fizetéseszkökenést tapasztalhatnak januártól, mivel esetükben nagyobbak a viszonyszámok. Vegyünk egy konkrét példát. Akinek januártól 1900 lej lesz a bruttó bére, az a tb-járulékok befizetése után 1162 lejt fog kapni. Körülbelül 100 lejjel többet, mint most, az 1450 lejes bruttó bér után.

Az a munkavállaló azonban, aki jobban keres, például 3500 lej a bruttó bére, az a kifizetendő adók levonása után 2052 lejt kap kézhez, míg az eddigi (és még évenyes) törvény szerint 2454 lejt vihetett haza.

Ezeket a számításokat a calculatorsalariu.ro weboldalon végeztük, ahol azt is feltüntetik, hogy milyen hozzájárulásból tevődik össze, és hány lej jelent az államnak a bérek után fizetendő adó.

A kormány ugyan felszólította a munkaadókat, hogy **december 20-ig tárgyalják újra a fizetéseket az alkalmazottaikkal**, de arra nem kötelezheti a magánszférát, hogy megemeljék a bruttó béreket, hogy ne okozzon fizetéseszkökenést az új adótörvény.

Még van remény

Ezt a rendeletet azonban még megtámadhatják az Alkotmánybíróságon – jegyzi meg a gazdasági elemző, hozzátéve, hogy nem az esetleges fizetéseszkökenés az egyetlen felmerülő probléma ezzel kapcsolatban. Ugyanis annak az alkalmazottnak sem lesz több pénze, aki látszólag többet kap. A plusz néhány lej ugyanis „elolvad” a gazdasági káoszban.

Ez az általános ötletelés olyan folyamatokat indított be a gazdaságban, amelyek miatt **a fizetés- meg a nyugdíjdíjmelés szinte eltűnik**

. Egyrészt az árfolyam nagyon megugrott, másrészt a bankközi kamatok annyira megemelkedtek, hogy akiknek hitelük van, gyakorlatilag jobban a pénztárcába kell nyúljanak, mint eddig – hívja fel a figyelmet Mihály István Csaba.

Bankközi kamat, amit ROBOR-ként ismerünk, tulajdonképpen egy referenciaérték. Az értéke úgy alakul ki, hogy a bankok egymásnak kölcsönt adnak vagy kérnek néhány napra, hétre, vagy hónapra. Ennek a középárfolyama az, ami a lakossági hitelek kamatát is befolyásolja, annak a részét képezi.

Ilyen értelemben, ha valakinek egy 50 ezer euró értékű hitele van lejben fölvéve, akkor ő **októberben már 100-120 lejjel kellett többet kifizessen havi törlesztésként**, mint három hónappal ezelőtt. Ha ugyanez az összeg euróban vár befizetésre, akkor is többbe kerül a törlesztés, hiszen az euró árfolyama jelentősen megugrott az utóbbi időben.

Nem beszélve arról, hogy újabb adót vezettek be az üzemanyagra, ez már jelentkezik az élelmiszerek árában is – folytatja a láncreakciót a szakértő. Szerinte ezeket a problémákat ki lehetett volna védeni, ha a kormány nem próbál ötletelni, hanem egy jól kidolgozott megoldással áll elő.

Hátbaszúrnák a kicsiket

Nem csak a munkavállalók, hanem **az önkormányzatok életére is nagy hatással lehet az adóreform**. A személyi jövedelemadó egy részét ugyanis visszakapják az önkormányzatok. De ez az összeg januártól jelentősen kevesebb lesz az adónem 6 százalékos csökkentése miatt. Egyénenként nézve ez nem egy nagy összeg, de a

nagyobb önkormányzatoknál összeadódik, és jelentős kiesés lesz – figyelmeztet Mihály István Csaba.

Éppen ezért náluk is elindult egy ötletelés, hogy ezt mivel pótolják. Vagy megemelik a helyi adókat, vagy újakat hoznak be.

Fogyasztunk, de nem termelünk

A sajtóban is megjelent gazdasági riogatások nem teljesen alaptalanok. Míg a folyamatos béremelések azt az illúziót keltik az emberekben, hogy több pénzük van, mint korábban, **többet is költenek**

Erre, vagyis **a fogyasztásra alapszik az ország gazdasági növekedése**, amivel annyit dicsekednek a politikusok. A harmadik negyedévben 8 %-ra becsülték a gazdasági növekedést, éves viszonylatban körülbelül 6 % körüli lesz tavalyhoz képest – tudjuk meg a gazdasági elemzőtől.

Ez miért rossz? Azért, mert **a bérek fenntartásához, ahogy korábban említettük, a beruházásokra szánt állami pénzekből vettek el** . Abban az esetben, ha az euró árfolyama és a banki kamatok tovább emelkednek, akkor nagyon sokan meggondolják, hogy vásároljanak-e új televíziót, vagy háztartási cikket karácsonyra hitelből. Ha nem vásárolnak, a fogyasztás abban a pillanatban csökkenni kezd.

Ezzel szemben, **ha a beruházásokat támogatná az állam, azzal hosszú távon jobban járnánk** . Vegyünk például egy autópályaépítést, amihez az építő vállalkozáson kívül még egy sor cég megrendeléshez, munkához és ezáltal pénzhez jutna.

Kell-e újabb gazdasági válságtól tartani?

A 2008-as válság előtti és a jelenlegi gazdasági helyzet között vannak hasonlóságok, de remélhetőleg nem jutunk ismét vissza oda - mondja a szakértő. Akkor is jelentős volt a fogyasztás alapú gazdasági növekedés, de egyéb tényezők is meghatározták az akkori fejleményeket. Például az, hogy a bankok túl könnyen adtak lakossági devizahiteleket, és a lakosok anélkül vették fel ezeket, hogy az árfolyam-ingadozással számoltak volna. Azóta szigorodtak valamelyest a hitelezési feltételek.

Akkor mégis miért jó az adóreform?

Ha hosszú távon rosszabbul járunk vele, miért akarják bevezetni?– merül fel a kérdés. A gazdasági elemző véleménye szerint **ez egy okosan kigondolt gazdasági és politikai csavar egyszerre**. Rájöttek arra, hogy hogyan lehet azt a masszív béráramlást megoldani, amit a választásokkor beígért a kormánypárt, és biztosítani az 1,3 millió közalkalmazott meg a nyugdíjasok juttatásának emelését. (Az, hogy a béremelések csak papíron érvényesülnek, már egy másik kérdés.)

„Politikai elemzésekbe nem szeretek belemenni, de attól tartok, hogy mindennek az egyetlen rációja, hogy más, fontosabb dolgokról elvonja a figyelmet. Mint például a párhuzamosan zajló igazságszolgáltatási törvények megváltoztatásáról, ami szintén egy nagyon gubancos dolog” – mondja a szakértő.

Mi lesz, ha mégsem sikerül bevezetni a reformot januártól?

Az alkotmánybíróságon megtámadhatják, és valószínűleg meg is fogják ezt a sürgősségi kormányrendeletet, mivel vannak aggályos részei – fogalmaz Mihály István Csaba. Ha jól tudom, az európai törvénykönyv előírja, hogy minden lényeges adóügyi módosítást 6 hónappal az életbe lépés előtt meg kell jelentetni. Ezt a módosító rendeletet novemberben szavazták meg, a 2018-as költségvetést már ez alapján készítenék, nem várhatnak hat hónapot a bevezetésével – teszi hozzá.

Mire számítson egy egyszerű munkavállaló?

Néhány lejes fizetésemelésre számíthat, de ne vegyen karácsonyra hitelből semmit, mindegy, melyik szférában dolgozik – tanácsolja az elemző.

Az adóreform további fejleményei már a munkaadójától is függnek, aki arra lesz kényszerítve, hogy legalább a bruttó minimálbéreket megemelje 1900 lejre. Ha van rá lehetősége és szándéka, ezen felül is emelheti a bruttó fizetéseket, de előfordulhat hogy ezt csak úgy tudja megoldani, hogy elbocsájtja az emberei egy részét.

Idén karácsonyra ne vegyél tévét hitelből